

Respect pentru oameni și cărți

Trilogia Dragostea și Revoluția:

- * *Toamna roșie,*
- * *Cei care plătesc cu viața,*
- * *Speranța;*

Trilogia țărănească:

- * *Niște țărani,*
- * *Iarba vântului,*
- * *Crimă pentru pământ;*

Trilogia Ciocoilor

- * *Ciocoii noi cu bodyguard,*
- * *Ultimul bal la Șarpele Roșu,*
- * *Carnavalul cătușelor;*

* *Romanele Clipa, Ura din ochii vulpii, Corrida;*

* *Generalul Revoluției cu piciorul în ghips.*

Interviu-fișe pentru un posibil roman cu generalul Victor Stănculescu;

* *Adevăruri de toată ziua.* Culegeri de tablete social-politice.

* *Teatrul românesc și interpreți contemporani.*

Cronici teatrale.

* *Al treilea gong.* Cronici teatrale.

* *Ultimul țaran din Slătioara.* Culegere de povestiri țărănești în care se găsesc și nuvelele

- *Un fluture alb cu sânge pe aripi și*

- *Ultimul țaran din Slătioara*

* *În pregătire pentru tipar – Jurnalul unui personaj controversat, provocat de Vartan Arachelian. Memorii.*

* După romane, au fost făcute filmele *Dragostea și Revoluția, Clipa, Ticăloșii* și piesele de teatru *Crimă pentru pământ, Clipa, Niște țărani*, jucate la teatrele din țară, la *Teatrul Mic* din București, la *Teatrele Naționale din București, Iași, Timișoara, Cluj.*

* Proza scriitorului a fost tradusă în limbile germană, rusă, ucraineană, maghiară, engleză, franceză, spaniolă și bulgară.

Dinu SĂRARU

*Marele
Premiu
la
Monte Carlo
sau
dedublarea*

Viziune grafică / ilustrații / copertă de
Mircia Dumitrescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SĂRARU, DINU

Marele premiu la Monte Carlo sau dedublarea / Dinu Săraru. -

București : RAO Distribuție, 2018

ISBN 978-606-006-167-0

821.135.1

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

DINU SĂRARU
Marele premiu la Monte Carlo sau dedublarea
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuție, 2018
Pentru versiunea în limba română

2018

ISBN 978-606-006-167-0

Aeronava era un IL 18 D, IL de la Iliușin, numele inginerului constructor, americanii îi spuneau Lișița, poate de la linia zborului păsării cu ciocul și pieptul neconținut ușor ridicate, sugerând o diagonală suspendată în aer, iar noi, cu o ironie din care nu lipsea totuși admirația, o numeam „cămila deșertului sovietic“, un turbo-propulsor care făcea legătura **Moscovei** cu toate capitalele socialiste, în primul rând, și apoi cu tot Occidentul, care primise Marele Premiu la **Bruxelles**, iar rușii ridicaseră în cinstea ei un monument pe celebrul lor aeroport Șeremetievo. Era, într-adevăr, un avion foarte bun, foarte sigur, care a avut o viață îndelungată, o jumătate de veac, și alerga cu un calm, spuneam noi, imper-turbabil, cu 675 de km pe oră; de la **București** la **Roma** făcea trei ore și jumătate. Era odihnitor, cu un echipaj de nouă membri și cu locuri pentru

120 de călători, în afara celor patru însoțitoare, rusoaice frumoase și mereu zâmbitoare, și mereu atente, și mereu pregătite să ne coloreze și să ne parfumeze zborul, cu impecabila lor ținută de prezentatoare de modă de înaltă clasă. Așadar, am plecat de la **Otopeni**, dacă îmi amintesc bine la zece dimineața, ne-a dus la scara avionului un autocar care îmi amintea, prin contrast izbitor cu eleganța aerobuzului, RATA cu care făceam drumul de la **Slătioara la Râmnicu Vâlcea**. În avion însă, în acest prim drum al meu cu o aeronavă în Occident, am simțit frisonul civilizației europene. Nu mai țin minte exact dacă toate scaunele erau ocupate, am rămas cu impresia că nu, și acest lucru îmi dădea și sentimentul excepției pe care o reprezenta călătoria mea de cetățean al Estului. Culmea este că o anume înfrigurare m-a stăpânit tot drumul, nu-mi amintesc aterizarea, nu-mi amintesc nici clădirea aeroportului, ce m-a frapat a fost viteza automobilului care ne aștepta din partea ambasadei, pe străzile aglomerate ale capitalei italiene, și tot ce vedeam prin ferestre îmi dădea senzația imaginilor unei pelicule de film scăpate de sub controlul proiecteurului și care s-au succedat amețitor până la poalele colinei pe care se afla **Casa di Romania**, unde director era atunci un mare profesor și italianist, mentorul

meu începând cu concursul câștigat pentru postul de reporter 3 la **Radio România**. Plecasem fără să știu că în avion mă voi întâlni cu două compatrioate cu nume răsunător, și ele invitate la cea de-a XIII-a ediție a **Festivalului Internațional de Film TV de la Monte Carlo** unde eu urma să fac parte din juriul de șapte reprezentanți ai filmului de televiziune, ai filmului artistic propriu-zis și ai teatrului TV din întreaga lume. Compatrioatele erau fermecătoarea soție a unui anglist celebru, traducătorul lui **Shakespeare**, al lui **Hemingway**, al lui **García Márquez**, prieten cu italianistul și cu un la fel de celebru profesor și traducător din limba și literatura franceză, alcătuiau împreună în epocă elita intelectualității bucureștene. Soția anglistului se afla în compania ficei ei din prima căsătorie, viitor critic de film și viitoare consoartă la maturitate a unui dirijor însemnat, nepot al unui viteaz general din **Războiul de Neatârnare** din 1877. Știam din spusele doamnei, soția anglistului, pe care trebuie să recunosc că le consideram fără acoperire în realitate, pentru ca mai târziu să le descoperim stupefiați realități indubitabile, că Domnia Sa era într-adevăr urmașă a legendarilor boieri **Boldur** de la Curtea lui **Ștefan cel Mare** și că fusese soția unui distins

diplomat român, fiu de boier mehedintean lansat în spațiul relațiilor externe și protejat de **Nicolae Titulescu**, prin care o și cunoscuse, la 19 sau 20 de ani ai ei, la **Nisa**, într-o seară când lua masa cu **Titulescu**, vestitul președinte român al primei **Organizații a Națiunilor Unite**. Doamna, frumoasă, foarte frumoasă, se ivise la unsprezece seara în capul scărilor care sfârșeau în restaurantul **Hotelului Negresco**, vestit încă de pe atunci, unde se afla întreaga lume bună a **Coastei de Azur**, și începuse să coboare princiar treptele acoperite cu covor roșu. Era o frumusețe adolescentină atât de izbitoare, încât cuțitele, și furculițele, și lingurițele mesenilor au rămas suspendate în aer. Tot mai târziu aveam să aflu că tânăra doamnă, scoborâtoare din mării boieri ai **Moldovei**, era vară bună cu prinții **Bibescu**, prietenii lui **Marcel Proust**. Dar să mă întorc la rostul meu și la motivația lui în această călătorie în Occident, a doua în cariera mea de gazetar, după **Paris**, când la întoarcerea în redacția Revistei de literatură și artă universală **Secolul 20**, fondată, un exemplar unicat, de italianistul pomenit și apoi, în ediție lunară, de anglist împreună cu mine și un tânăr grafician care avea să ajungă repede, deși atunci exmatriculat ca formalist din **Institutul de Arte**, un artist de

reputație și recunoaștere mondială. Redactorul-șef, un poet bătrân, de extracție poloneză, compozitor onorabil și secretar al organizației de **Partid Comunist al Uniunii Scriitorilor Români**, incurabil boem și fumător înrăit de pipă **Bruyerre**, cu tutun cubanez parfumat, dar mai ales calamburgist de clasă, mă întrebase, surprinzându-mă:

– Ei, cum ți s-a părut capitalismul? Arată bine pentru un muribund?

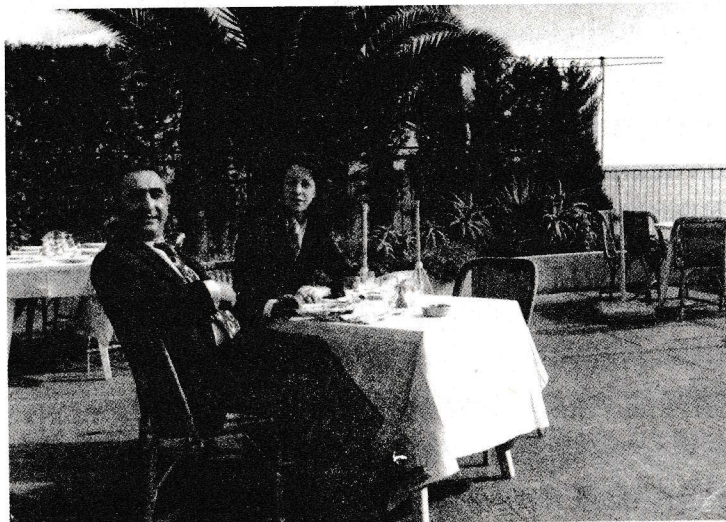
Era timpul în care presa comunistă atrăgea zgomotos atenția popoarelor din țările socialiste, cum era și poporul căruia îi aparțineam, că nemernicul capitalism se află în pragul falimentului, ca un muribund.

Culmea, nu mai țin minte drumul de la **Roma** la **Nisa** și de la **Nisa** cu trenul la **Monte Carlo**, unde avea loc festivalul. Eram fascinat și sufocat în același timp de tot ceea ce vedeam, dar ceea ce țin minte foarte bine este plimbarea pe jos cu incurabila adolescentă urmașă a boierilor moldoveni și cu fiica ei, prin **Roma**, în după-amiaza zilei în care am ajuns, și **Roma** toată, dar mai ales bisericile ei, era cotropită fericit de lava imenselor buchete și jerbe de flori proaspete, în mijlocul cărora strălucea roua de pe obraji azaleelor. Era în 1973 la mijlocul lui februarie, anotimpul

azaleelor, și noi plecasem din **București** într-o zi cețoasă și friguroasă și bântuită de zloată, care cădea nemiloasă peste zăpada uitată neștrânsă de atâtea săptămâni în șir. Ne despărțeau abia trei ore și jumătate de iarna aceluia februarie, iar aici eram în primăvara exploziei azaleelor. Când am ajuns seara la **Casa di Romania**, la întâlnirea cu mentorul meu, italianistul, eram frânți și eu răvășit de galopul imaginilor unei **Rome** care nu mă lăsase nicio secundă să răsuflu, nici măcar în minutele când ne-am odihnit în piațeta din **Trastevere**, cartierul în care se filmaseră celebrele pelicule ale filmului neorealist italian. Piațeta era înconjurată de o linie de tramvai și pe geamurile deschise ale vagoanelor se proiecta furnicarul lumii din **Trastevere**, din *Hoții de biciclete* și din *Roma, orele 11* și *La dolce vita*. Ne odihnisem, ca să zic așa, preț de o jumătate de oră, ca să simțim prin contrast nedorit și mai dureroasă oboseala care intrase în oasele noastre și care ne făcea să respirăm încă foarte greu. Și parcă o văd cum ațipise brusc după așezarea pe scaun cu halba de bere în mână pe domnișoara viitoare critic de film, care după evenimentele din decembrie '89 avea să renunțe la numele tatălui adoptiv, fost membru al **Comitetului Central** al **Partidului Comunist Român**, ca să se întoarcă la numele

tatălui ei adevărat, diplomatul amintit mehedințean, diplomatul și secretarul lui **Titulescu**, autor tot în acei ani de după 1990 al unui volum de eseuri și amintiri în care își făcuse loc cu o eleganță a scriiturii trimițând la **Matei Caragiale** portretul frumoasei doamne, companioana mea de acum și rudă a prinților **Bibescu** și a **Marthei Bibescu** și a legăturilor acestora de sânge cu **Napoleon al III-lea**. Domnișoara era o ființă adorabilă care făcea vie, în fibra ei, și în ținuta ei, și în delicatețea ei extracția aristocratică, iar eu aflat la **Monte Carlo** în situația de sosit în juriu fără „tovarășă“, altfel prezentă în invitație, în timp ce la masă trebuia să fim obligatoriu, cum suna protocolul **Casei Princiare** care ne invitase, paisprezece, eu stricând regulile și amenințând și protocolul meselor firește, de dimineață, de prânz și de seară, pentru că nu ne puteam așeza la masă treisprezece, cifră care în Occident, în anumite țări, până și la lift lipsește, cum bine se știe, a trebuit, la recomandarea doamnei **Nadia Lacoste**, secretara palatului și asistenta prințesei **Grace de Monaco**, să invit o cunoștință bănuită a se găsi printre românii aflați posibil în acele zile la festival, iar acești români, fiind afară de mine doar doi, mama și fiica amintite, fiica a devenit, cum scria presa Coastei, încântătoarea asistentă

a vicepreședintelui **Constantin Săraru**, director al **Televiziunii Române**.

Dinu Săraru și „asistentă“ sa

Să revenim însă la **Roma**, unde am dormit o noapte și unde ne aștepta directorul casei, italianistul, mentorul meu, care după cină mi-a propus să ne plimbăm prin parcul din spatele **Casei di Romania**, în care creșteau pinii cunoscuți după numele compozitorului celebru ce se pare că-i cutreierase în clipele lui de inspirație și se numeau **Pinii lui Respighi**. Am să mă opresc acum la această plimbare nocturnă, când aveam să-i povestesc celui care era atât de

apropiat de mine și în care aveam cea mai mare încredere ce îmi dădea libertatea să-i pot oferi, abia venit din țară, cele mai noi informații politice din **Lagărul**, cum se numea în lumea noastră românească, socialist, **Lagăr** pe care biografia mea de până atunci mă făcuse, mă obligase să-l cunosc și să-l trăiesc pe pielea mea, la douăzeci de ani, în ipostaza de deținut politic la **Canalul Dunăre-Marea Neagră**, săpător cu hârlețul și târnăcopul și ranga la **Canalul Dunăre-Marea Neagră**, în colonia **Mila 21, Medgidia** și apoi două săptămâni în colonia **Columbia** de la **Cernavodă**, unde săpasem la picioarele podului vechi de cale ferată **Carol I**, deținuții din lagăr fiind duși până acolo cu ochelari negri ca să nu vedem drumul și împrejurimile lui. Atunci, în 1953, deci cu douăzeci de ani înaintea vizitei mele la **Roma**, când urcând panta abruptă care ducea la lagăr, abia scoși din vagoanele cu care se cărau sacii de ciment, în mână cu lădițele de lemn în care era săracul nostru bagaj, un pulover, o cămașă, un pantalon rupt, ghete scâlciate sau sandale, și, culmea, în lădița mea, volumul I din **Opere** de **Nicolae Bălcescu** editat curajos de **Academia Română**, ridicând capul am descoperit gardul de sârmă ghimpată al lagărului, al

coloniei **Columbia**, cu porțile ei imense îmbrăcate de asemenea în sârmă ghimpată, deasupra cărora o placardă uriașă transmitea cel mai paradoxal, grotesc și tragic mesaj, ca un motto al farsei tragice, grotești în care trăiam: **Trăiască Lagărul Păcii, Democrației și Socialismului!!!**

Acum însă eram în 1973, eram un cetățean liber al unei țări socialiste și democrate libere, dar cu emblema și mentalitatea și spiritul de lagăr, eram ziarist comunist, director în **Radio-Televiziunea Română**, membru al juriului „celor șapte magnifici” care îi cuprindea pe **Amedeo Nazzari**, celebrul actor italian de film cunoscut din anii '40, când juca alături de altă celebritate feminină, **Alida Valli**, **Constantin Săraru**, vicepreședinte, **Robert Stack**, președinte al juriului, din nou o celebritate mondială a filmului, deținătorul rolului protagonist în serialul **Incorruptibili**, doamna **Jeanne Fomina**, directoare în **Televiziunea Sovietică**, **Berkeley Smith**, reprezentantul **Televiziunii Britanice**, **Horst Buchholz**, actorul devenit și mai cunoscut decât toți, interpretul tânărului, al șaptelea magnific din capodopera western **Cei șapte magnifici**, romancierul **Georges-Emmanuel Clancier**, recent laureat al premiului **Academiei Franceze**

pentru romanul **De-a pururea și-o zi**, de asemenea vicepreședinte al juriului.

Mă plimbam, așadar, cu mentorul meu spiritual pe care îl iubeam și l-am iubit atât de mult, marele meu mentor, italianistul **magna cum laude** care scrisese o importantă biografie și analiză a lui **Dante Alighieri**, căruia îi consacrase separat și un studiu de referință intitulat chiar **Infernul lui Dante**. Mă plimbam fericit cu el printre **Pinii lui Respighi**, pe dealul care se ridică deasupra eternei **Rome**, eram liber și încrezător și dornic să-i dau cele mai noi informații din culisele puterii comuniste de la **București**, la care avusesem acces.

Așa s-a făcut că în preumblarea noastră pe aleile din pădurea cu **Pinii lui Respighi**, furat de dragostea mea rămasă cum a fost toată viața mea față de italianist, am început să-i povestesc cu înfrigurarea jurnalistului consacrat de faptele demne de ultima oră împrejurările în care se petrecuse la **București** cu câteva săptămâni mai înainte destituirea din conducerea **Partidului Comunist Român** a unui învățat universitar, sociolog din școala lui **Gusti** și fost în studenție președintele **Asociației de Stânga a Studenților Bucureșteni**, declarat acum deviator de dreapta